

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕС-СТРУКТУР

©2024 БУТ-ГУСАІМ О. Г.

УДК 005.591.6:334.72
JEL: O30; O39; M21

Бут-Гусаїм О. Г. Інноваційний розвиток бізнес-структур

Дослідження спрямоване на створення науково обґрунтованих підходів до розуміння та аналізу інновацій в бізнес-структурах, що робить вклад у подальший розвиток цієї важливої галузі та допоможе вирішити проблему відсутності комплексного розуміння цих процесів. Мета статті – проведення критичного аналізу вітчизняної та зарубіжної літератури для систематизації й узагальнення наявних даних. За результатами дослідження систематизовано підходи до визначення інноваційного розвитку через поліпшення бізнес-процесів, використання нових технологій і системні інновації. Практичним підґрунтям до цього є те, що значення нових технологій для ефективності та конкурентоспроможності бізнесу зросло, а системні інновації стали важливими для адаптації до змінного середовища. У дослідженні вдосконалено понятійно-категорійний апарат і запропоноване власне визначення інноваційного розвитку бізнес-структур. Дослідження показало, що поняття інноваційного розвитку бізнес-структур може бути розглянуте з різних точок зору. Це включає в себе поліпшення бізнес-процесів, використання новітніх технологій і застосування системних рішень. У запропонованому власному визначенні інноваційного розвитку бізнес-структур підкреслюється, що це складний і комплексний процес. Цей процес включає в себе постійне вдосконалення бізнес-процесів з метою підвищення якості продукції, послуг і діяльності. Щоб досягти цього, необхідно активно використовувати новітні технології, розробляти та впроваджувати нові продукти та послуги. Крім того, інноваційний розвиток передбачає готовність адаптуватися до змінних ринкових умов і потреб. Таким чином, інноваційний розвиток бізнес-структур визнається як багатоаспектний та невід’ємний від процесу постійного вдосконалення та зростання в сучасному господарському середовищі. Практичне значення цього дослідження виявляється в удосконаленні теоретичного підходу до створення стратегій інноваційного розвитку для підприємств.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, бізнес, бізнес-структура, підприємство.

Табл.: 1. **Бібл.:** 30.

Бут-Гусаїм Олександр Геннадійович – аспірант кафедри міжнародного менеджменту та інновацій, Інститут економіки та менеджменту Національного університету «Одеська політехніка» (просп. Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна)

E-mail: Alexandr.but.gusaim@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1920-3890>

UDC 005.591.6:334.72
JEL: O30; O39; M21

But-Gusaim O. H. Innovative Development of Business Structures

The study is aimed at creating scientifically based approaches to understanding and analyzing innovations in business structures, which contributes to the further development of this important field and will help solve the problem of the lack of a comprehensive understanding of these processes. The aim of the article is to carry out a critical analysis of domestic and foreign literature to systematize and summarize the available data. The article systematizes, according to the results of the carried out study, approaches to the definition of innovative development through the improvement of business processes, the use of new technologies and system innovations. The practical bases for this is that the importance of new technologies for business efficiency and competitiveness has increased, and system innovation has become essential for adapting to a changing environment. The carried out study improves the conceptual and categorical apparatus and offers its own definition of innovative development of business structures. The study shows that the concept of innovative development of business structures can be considered from different points of view. This includes improving business processes, using the latest technology, and applying system solutions. The proposed own definition of innovative development of business structures emphasizes that this is a complex and complex process. This process involves continuous improvement of business processes in order to improve the quality of products, services and activities. To achieve this, it is necessary to actively use the latest technologies, develop and implement new products and services. In addition, innovative development implies a willingness to adapt to changing market conditions and needs. Thus, the innovative development of business structures is recognized as multi-aspectual and inseparable from the process of continuous improvement and growth in the modern economic environment. The practical significance of this study is manifested in the improvement of the theoretical approach to the creation of innovative development strategies for enterprises.

Keywords: innovation, innovative development, business, business structure, enterprise.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 30.

But-Gusaim Oleksandr H. – Postgraduate Student of the Department of International Management and Innovation, Institute of Economics and Management of the National University "Odesa Polytechnic" (1 Shevchenka Ave., Odesa, 65044, Ukraine)

E-mail: Alexandr.but.gusaim@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1920-3890>

Проблема інноваційного розвитку бізнес-структур є актуальною та важливою в сучасному світі. Інновації стали необхідним елементом успішного функціонування підприємств та господарського зростання всіх структур, незалежно від їх орієнтації на прибуток. Незва-

жаючи на велику кількість досліджень, присвячених інноваціям та інноваційному розвитку, немає комплексного розуміння цих процесів.

Багато вчених досліджують окремі аспекти інновацій, такі як їхні типи, вплив на ефективність підприємств, стратегії впровадження тощо. Про-

те відсутній загальний консолідований погляд на інноваційний розвиток бізнес-структур як на системне явище, що включає в себе різні аспекти, взаємодії та впливи.

Критичний аналіз літератури стає важливим завданням для розв'язання цієї проблеми. Проведення такого аналізу дозволить визначити прогалини та протиріччя в наявних дослідженнях, ідентифікувати ключові аспекти інноваційного розвитку, та сформулювати більш повне та обґрунтоване розуміння цього явища.

Інноваційний розвиток бізнес-структур вивчався великою кількістю вчених як у світі загалом, так і, зокрема, в Україні. До класиків даної галузі належать Пітер Друкер [2] та Йозеф Шумпетер [5]. Інші зарубіжні автори, такі як Т. Когабаяев, А. Maziliaskus [3], фахівці компанії McKinsey [4], А. Siauliai [6], К. Urabe зі співавторами [7], також зробили свій внесок у вивчення інноваційного розвитку. Серед вітчизняних науковців варто відзначити дослідників, які вивчали інноваційний розвиток бізнес-структур в Україні. Це Х. Данилків, О. Сергеев, Т. Гавриляк [1], О. Адаменко [8], В. Андрійчук [9], Н. Бойчук, Т. Кот [10], Г. Волобуєв [11], Л. Горбач, А. Кобук [12], П. Єгоров, О. Шакура [13], С. Ілляшенко [14], К. Ковальчук [15], М. Кошлата [16], Д. Крамський [17], Н. Кузьминчук [18], О. Марченко, В. Пусвіта [19], Н. Семенченко, О. Мороз [20], В. Найдюк [21], В. Онікієнко, Л. Ємельяненко, І. Терон [22], І. Підкамінний, В. Ціпуринда [23], Ю. Погорелов [24], С. Покропивний [25], О. Прокопенко [26], М. Рогоза, К. Вергал [27], В. Стадник, М. Йохна [28], І. Федулова [29], І. Яненкова [30] та інші. Їхні дослідження сприяють розумінню особливостей інноваційного розвитку бізнесу в українському контексті та впливають на розвиток національної економіки та бізнес-середовища.

Попри численну кількість теоретичних досліджень теоретико-прикладного інструментарію інноваційного розвитку підприємств, залишається недостатньо систематизованим питання суті інноваційного розвитку бізнес-структур у контексті сучасної економічної науки.

Мета статті – проведення критичного аналізу вітчизняної та зарубіжної літератури для систематизації й узагальнення наявних даних, виявлення прогалин і протиріч в наявних дослідженнях, а також формулювання більш повного та комплексного розуміння процесів інноваційного розвитку бізнес-структур. Для досягнення мети слід виконати такі завдання:

- ✦ надати критичний аналіз поняття інноваційного розвитку;
- ✦ визначити підходи до інноваційного розвитку в зарубіжній літературі;

- ✦ систематизувати праці вітчизняних дослідників з визначення суті та підходів до інноваційного розвитку;
- ✦ запропонувати власне визначення суті інноваційного розвитку бізнес-структур.

Методологічні підходи до визначення суті інноваційного розвитку бізнес-структур включають критичний аналіз літератури, порівняння різних підходів та застосування загальнонаукових методів. Системний підхід розглядає бізнес як складну систему, в якій інновації взаємодіють з іншими складовими. Для досягнення поставленої мети в ході дослідження буде зібрано наукові джерела, що висвітлюють суть інноваційного розвитку підприємств, вони будуть згруповані за різними підходами та систематизовані. За результатами аналізу літератури запропоновано визначення інноваційного розвитку як складової стратегічного розвитку бізнес-структур.

Перед тим, як детально розглядати поняття «інноваційний розвиток», важливо зрозуміти, чи можна рівняти «інноваційний розвиток бізнес-структур» і «інноваційний розвиток підприємств». Велика кількість досліджень, зокрема іноземних, присвячена вивченню інновацій як на підприємствах, так і в бізнес-процесах. Однак важливо розуміти, що хоча бізнес-процеси за своєю суттю орієнтовані на прибуток, підприємство може бути не тільки комерційною організацією. Таким чином, коли ми аналізуємо «інноваційний розвиток бізнес-структур», то, як правило, фокусуємось на комерційних підприємствах, які прагнуть до отримання прибутку. За визначенням у [1; 25], бізнес-структура – це організація, яка може бути різного типу – від торгової фірми до банку. Під «бізнесом» тут розуміється систематичне отримання прибутку. Водночас «підприємство», як вказано в джерелах [14; 22; 26], – це самостійний економічний агент з правами юридичної особи, який може займатися різними видами діяльності, включно з виробництвом, комерцією та науковими дослідженнями, з метою одержання прибутку. Тому підприємство є частиною бізнес-структури, а інноваційний розвиток підприємства, відповідно, має розглядатися як важлива складова інноваційного розвитку в бізнес-структурах.

Звертаючи увагу на інноваційний розвиток, потрібно підкреслити, що це не одноразова подія, а скоріше, постійний процес, що відбувається в межах бізнесу та орієнтований на постійне оновлення та вдосконалення. Через це більшість як вітчизняних, так і іноземних науковців інноваційний розвиток розглядають як процес, що може бути неперервним, систематичним, регулярним

Перед тим, як глибше зануритися у аналіз терміна «*інноваційний розвиток*», варто розібратися, чи правильно рівняти поняття «інноваційний розвиток бізнес-структур» з «інноваційним розвитком підприємств». Це можна зробити, проаналізувавши, як наукові дослідники визначають «бізнес-структуру» та «підприємство». Вивчення літератури [1; 25] показує, що бізнес-структура – це організація, яка може бути, наприклад, торговою фірмою, виробничим підприємством, акціонерним товариством, рекламним агентством, освітньою установою, біржею, холдингом чи банком. Суть «бізнесу» полягає в систематичному отриманні прибутку [1–4]. «Підприємство» узагальнено визначається як незалежний економічний агент з правами юридичної особи, діяльність якого (виробнича, комерційна, науково-дослідна) спрямована на заробіток прибутку [5; 6]. Отже, підприємство є частиною бізнес-структури, і тому термін «інноваційний розвиток підприємства» є відповідним і характерним для опису інноваційного розвитку у бізнес-структурах.

Звертаючи увагу на інноваційний розвиток, потрібно підкреслити, що це не одноразова подія, а скоріше постійний процес, що відбувається в межах бізнесу та орієнтований на постійне оновлення та вдосконалення. Через це більшість як вітчизняних, так і іноземних науковців інноваційний розвиток розглядають як процес, що може бути неперервним, систематичним і включати в себе різноманітні аспекти. Інноваційний розвиток у цьому контексті вважається *стратегічним напрямком*, який вимагає комплексного підходу від підприємств. Він охоплює не лише технічні аспекти, але й культурні, організаційні та управлінські зміни, що сприяють створенню інноваційної екосистеми всередині компанії. Такий підхід вимагає від підприємств гнучкості, готовності до ризиків та відкритості до нових ідей і підходів.

Відповідно до Й. Шумпетера [5], якого можна вважати засновником теорії інновацій в економіці, інновації розглядаються як економічний вплив технологічних змін. Це включає в себе використання нових комбінацій наявних продуктивних сил для вирішення бізнес-завдань. П. Друкер [2] підкреслює важливість соціальних інновацій, незважаючи на поширену думку, що інновації базуються виключно на точних науках і технологіях. Існує низка прикладів соціальних інновацій, які привели до значних змін у суспільстві. Особливо важливим сьогодні є визнання інновацій у сфері охорони праці та здоров'я.

За 40 років у іноземній літературі в контексті інноваційного розвитку почали виділяти чотири

різні підходи до інноваційного розвитку, що відбувається через:

- ✦ *удосконалення (improvement)*. Це зміни, що відбуваються в межах системи та не приводять до істотних змін у її функціонуванні. Такі інновації часто пов'язані з поступовим розвитком наявних процесів та продуктів;
- ✦ *новизну (novelty)*. Потенціал новизни передбачає нові рішення, які ведуть до комерціалізації. Тут акцент робиться на час виведення продукту на ринок;
- ✦ *інновацію (innovation)*. Інновації мають системний характер, ведуть до зміни всіх або деяких елементів системи; є міжфункціональними, створюють якісний стрибок, «ламають» старі правила, приводять до відходу від системи; інновації та винаходи після їх комерціалізації (впровадження) стають значущими;
- ✦ *винахід (invention)*. Потенціал винаходу, нове технічне рішення до його комерціалізації [2; 5].

Якщо ж розглядати вітчизняну літературу, то підходи до вивчення інновацій є більш розмитими. Хоча на перший погляд їх більше, однак їх можна умовно поділити на три категорії: удосконалення бізнес-процесів; використання нових технологій; використання системних інновацій.

Спочатку акцент робився на **вдосконаленні бізнес-процесів**, де головною метою було зниження витрат та оптимізація ресурсів. З розвитком технологій та щораз більшою конкуренцією увага почала зміщуватися до вдосконалення якості продукції та діяльності, що стало необхідністю для забезпечення задоволення потреб споживачів.

Використання **нових технологій** стало важливою частиною інноваційного розвитку, оскільки це дозволило підприємствам не тільки підвищити ефективність, але й створювати інноваційні продукти та послуги. Створення нових продуктів відіграє ключову роль у визначенні конкурентних переваг і забезпеченні довгострокового успіху. Цей критерій є похідним з теорії циклу інноваційного розвитку, в якому технічне нововведення розглядалося як засіб для отримання підприємством більших прибутків. У цій теорії відрізняють товарні та технологічні новації. Інноваційний розвиток бізнес-структур базується на постійних коливаннях кон'юнктури та включає в себе створення нових комбінацій факторів виробництва. Зміна технологій виробництва, заміна старих продуктів новими – це інновації, що приводять до «створювального руйнування». У теорії коливань інноваційні процеси пов'язані з різними факторами кон'юнктури,

а розвиток інновацій – з внутрішніми закономірностями (статистики, динаміки та генетики). Ці закономірності визначають відбір, втручання держави, створення можливостей для нововведень і заміну застарілих елементів системи, захищаючи її від небезпечних інновацій.

Системні інновації стали критично важливими для підприємств, що прагнуть вижити та процвітати у швидкозмінних умовах. Комплексний підхід до інноваційного розвитку, який враховує всі аспекти господарювання, став необхідністю для досягнення збалансованого та сталого зростання. Використання цього підходу є похідним з теорії інноваційної економіки, де зазначається, що на інноваційний розвиток бізнес-структур може впливати як внутрішні, так і зовнішні фактори, і важливо мати ресурсну базу, постійно вдосконалювати показники на мікро- і макрорівнях, а також мати підтримку та контроль з боку державної системи регулювання. Також важливим аспектом є підтримка духовної творчості, розвиток та умови праці персоналу та людських відносин в управлінні інноваціями, що сприяють економічному зростанню для бізнес-структур і держави. Сучасна теорія інноваційного розвитку визначає, що кожна бізнес-структура розвивається інакше залежно від своєї готовності до інноваційної діяльності та інших факторів. Теорія «нової економіки» підкреслює важливість розвитку високотехнологічних галузей економіки та участь у нових технологічних та інвестиційних проектах.

Таким чином, *інноваційний розвиток бізнес-структур є безперервним процесом, який вимагає гнучкого підходу та постійного оновлення стратегій у відповідь на зміни в зовнішньому середовищі та технологічних інноваціях.*

Аналізуючи різні підходи до визначення інноваційного розвитку бізнес-структур, можна відзначити, що це мультидисциплінарне поле, яке охоплює широкий спектр аспектів – від ефективності процесів до комплексного впливу на всі сфери господарювання.

У контексті *вдосконалення бізнес-процесів* процесів дослідження Горбач Л. М., Кобук А. Л. [12], Єгорова П. В., Шакури О. А. [13] та Марченко О. І., Пусвіти В. О. [19] підкреслюють важливість їх оптимізації. Ці підходи часто зосереджуються на внутрішніх процесах, іноді не враховуючи важливість адаптації до зовнішніх змін. Інноваційний розвиток бізнес-структур як процес підвищення ефективності бізнес-процесів включає реінжиніринг, оптимізацію робочих процедур і впровадження сучасних методів управління для поліпшення продуктивності та зниження витрат. В аспекті *вдосконалення якості продукції та послуг* важливими є

дослідження авторів Данилків Х. П., Сергеев О. М., Гавриляк Т. С. [1], Марченко О. І., Пусвіта В. О. [19], Онікієнко В. В., Ємельяненко Л. М., Терон І. В. [22], які вказують на необхідність поліпшення якості продукції та процесів, але іноді недооцінюють важливість інновацій в технологіях і ринковій адаптації. Це процеси підвищення якості продукції та господарських процесів, які охоплюють застосування нових стандартів, методик контролю якості та інновацій у виробництві, що сприяють випуску високоякісної продукції.

Технологічний аспект інноваційного розвитку, який розглядають Drucker P. [2], Ковальчук С. В. [15], Прокопенко О. В. [26], Андрійчук В. Г. [9], акцентує на значенні технологічних нововведень, але може не враховувати інші важливі аспекти, такі як організаційні зміни та культуру інновацій. Інноваційний розвиток через використання нових технологій включає впровадження передових технологічних рішень, таких як автоматизація, цифровізація та використання штучного інтелекту для підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Підходи до створення нових продуктів, представлені фахівцями McKinsey [4], Schumpeter J. [5], Urabe K. та іншими [7], Волобуєвим Г. С. [11], Морозом О. С., Семенченко Н. В. [20], Найдюком В. С. [21], вказують на необхідність інновацій у продуктах, проте іноді можуть упускати з виду важливість процесів та технологічних інновацій. Процес створення нових продуктів в інноваційному розвитку включає дослідження та розробку, впровадження креативних ідей і рішень для розробки унікальних товарів і послуг, які відкривають нові ринкові можливості.

У контексті *системних інновацій* такі автори, як Siauliai A. [6], Адаменко О. А. [8], Бойчук Н. Я., Кот Т. Ю. [10], Ілляшенко С. М. [14], Кошлата М. М. [16], Яненкова І. Г. [30], Кузьминчук Н. В. [18], підкреслюють важливість гнучкості та швидкої реакції на зміни ринку, але можуть не враховувати стабільність і довгострокові стратегічні аспекти. Адаптивність до ринкових потреб у інноваційному розвитку означає гнучкість і спроможність швидко реагувати на зміни в попиті та перевагах споживачів, включно з персоналізацією продуктів та послуг.

Комплексний підхід до інноваційного розвитку, представлений Крамським Д. Ю. [17], Підкамінним І. М., Ціпуриною В. С. [23], Рогозою М. Є., Вергалом К. Ю. [27], Стадником В. В., Йохною М. А. [28], Федуловою І. В. [29], намагається охопити всі аспекти, але іноді може бути занадто загальним і не враховувати специфіку окремих галузей або конкретних підприємств. Комплексні заходи в усіх сферах господарювання в інноваційному розвитку

означають інтегрований підхід до поліпшення всіх аспектів бізнесу, від внутрішніх операцій до зовнішніх відносин з клієнтами та партнерами, для забезпечення сталого зростання та досягнення стратегічних цілей.

У кожного з цих підходів є свої сильні та слабкі сторони, і ідеальний підхід може залежати від конкретного контексту та потреб підприємства. Розглянемо визначення інноваційного розвитку бізнес-структур вітчизняних і закордонних дослідників (табл. 1).

Таким чином, відповідно до дослідженої літератури та з використанням комплексного та системного підходів, можна запропонувати

власне визначення інноваційного розвитку бізнес-структур – це багатогранний і комплексний процес, який включає в себе постійне вдосконалення бізнес-процесів, що призводять до підвищення якості продукції, послуг і діяльності через активне використання нових технологій, розробку та впровадження нових продуктів та послуг, а також адаптивність до змінних ринкових потреб і умов. Цей процес передбачає не тільки технологічні нововведення, але й організаційні зміни, культурну адаптацію та стратегічне планування, з метою забезпечення сталого зростання, підвищення конкурентоспроможності та досягнення довгострокового успіху у висококонкурентному та швидкозмінному бізнес-середовищі.

Таблиця 1

Визначення інноваційного розвитку бізнес-структур

Науковці, джерело	Рік	Визначення інноваційного розвитку бізнес-структур
1	2	3
Данилків Х., Сергеев О., Гавриляк Т. [1]	2021	Процес, у ході якого економіко-виробнича система підприємства переходить на новий, більш високий рівень якості. Це досягається завдяки накопиченню кількісного потенціалу, змінам та ускладненню її структури та складу, що, своєю чергою, збільшує здатність системи протистояти негативним впливам зовнішнього середовища та підвищує ефективність її функціонування
Drucker P. [2]	2015	Суспільно-економічний процес, який через використання нових ідей і технічних нововведень дає змогу створювати поліпшені продукти та розробляти новітні технології
Kogabayev T., Maziliaskus A. [3]	2017	Постійний процес, під час якого компанія активно створює, розробляє, впроваджує та розширює нові продукти, послуги, процеси та бізнес-моделі, які відповідають потребам клієнтів. Цей процес сприяє стійкому розвитку та зростанню компанії
McKinsey [4]	2022	Процес, під час якого компанія здатна генерувати, розробляти, впроваджувати та масштабувати нові продукти, послуги, процеси та бізнес-моделі, що відповідають потребам клієнтів, забезпечуючи тим самим сталий розвиток і зростання компанії
Schumpeter J. [5]	2003	Процес створення та реалізації нових комбінацій, які спрямовані на виробництво нових товарів чи послуг, розробку нових методів виробництва, виходу на нові ринки, використання нових джерел сировини, або становлення нової організаційної структури підприємства
Siauliai A. [6]	1979	Нова діяльність, яка є змінною та адаптивною відповідно до цілей, ринкових умов, технологічних можливостей та інших зовнішніх і внутрішніх факторів
Urabe K, et al. [7]	1988	Генерування нових ідей та їх реалізацію у вигляді нових продуктів, процесів або послуг, що приводить до динамічного зростання національної економіки та збільшення рівня зайнятості, а також до створення чистого прибутку для інноваційного підприємства
Адаменко О. А. [8]	2010	Діяльність підприємства, яка заснована на невпинному відшуванні нових способів і інструментів для задоволення потреб споживачів та підвищення ефективності управління бізнесом; розвиток, що включає розширення областей інноваційної активності та інтеграцію інновацій у всі аспекти діяльності компанії

1	2	3
Андрійчук В. Г. [9]	2002	Розвиток, що досягається через імплементацію унікальних науково-технічних новинок, які сприяють виробничому лідерству у сфері нових продуктів та організації бізнес-процесів
Бойчук Н. Я., Кот Т. Ю. [10]	2021	Підхід до ведення бізнесу, який базується на безперервному відшукуванні інноваційних методик та інструментів для задоволення потреб клієнтів та оптимізації бізнес-процесів; прогрес, що включає збільшення обсягів інноваційної роботи та застосування нововведень у всіх аспектах роботи компанії
Волобуєв Г. С. [11]	2016	Процес, що включає розробку та впровадження нових продуктів і технологій, а також зосередження зусиль на виявленні та розвитку унікальних навичок, базуючись на створенні умов у компанії для відкритості до інноваційних перетворень через використання різноманітних форм інновацій
Горбач Л. М., Кобук А. Л. [12]	2017	Трансформації, які мають на меті оновлення та значне підвищення ефективності процесів чи продукції, що веде до переходу на більш високий рівень системної організації
Егоров П. В., Шакура О. А. [13]	2009	Процес оновлення та підвищення ефективності діяльності економічних суб'єктів, який полягає в упровадженні новітніх наукових досягнень, технологій, організаційних рішень та фінансових стратегій. Це спрямовано на зміцнення ринкових позицій, активізацію бізнесу та забезпечення фінансової надійності та платоспроможності компаній
Ілляшенко С. М. [14]	2005	Бізнес-процес, який ґрунтується на невпинному пошуку та застосуванні нових методів і областей для реалізації потенціалу підприємства у змінних умовах зовнішнього середовища, дотримується обраної місії та наявної мотивації діяльності. Цей процес пов'язаний з модифікацією наявних і створенням нових каналів збуту
Ковальчук С. В. [15]	2014	Невпинний процес, що характеризується постійним пошуком і розробкою нових технологій, матеріалів та інших ресурсів. Ці нововведення потім використовуються суб'єктами господарювання для ефективного задоволення потреб і вимог споживачів, а також для створення конкурентних переваг у динамічному зовнішньому середовищі
Кошлата М. М. [16]	2014	Бізнес-процес компанії, який ґрунтується на застосуванні інновацій у виробництві, дистрибуції та торгівлі з метою збільшення доходів та підсилення конкурентних переваг
Крамської Д. Ю. [17]	2011	Набір специфічних індикаторів, що використовуються для загального, виробничого, технічного, трудового, маркетингового та товарного розвитку
Кузьминчук Н. В. [18]	2014	Складова формування конкурентоспроможності промислового підприємства. Охоплює не тільки впровадження нових продуктів та технологій, а й удосконалення внутрішніх бізнес-процесів, забезпечуючи тим самим підвищення ефективності та продуктивності в усіх аспектах діяльності підприємства
Марченко О. І., Пусвіта В. О. [19]	2022	Бізнес-процеси, що сприяють прогресу або вдосконаленню діяльності компанії. Це включає створення ланцюга цінностей на новому рівні якості в основних і підтримувальних процесах (через удосконалення продукції та інфраструктури, освоєння нових напрямків і технологій, а також через інноваційні процеси) з метою забезпечення прибутковості в довгостроковій перспективі
Семенченко Н. В., Мороз О. С. [20]	2013	Процедура ідентифікації та розробки нових продуктів та процедур шляхом використання всього арсеналу доступних ресурсів та можливостей компанії, що приводить до суттєвих змін, таких як поліпшення конкурентоздатності, зростання адаптивності до змін у зовнішньому середовищі та відкриття нових ринків для збуту

1	2	3
Найдюк В. С. [21]	2013	Періодичне переформування ресурсів відповідно до логіки науково-технічного прогресу, цілей та завдань системи розвитку та використання різних ресурсів для створення інноваційних продуктів і забезпечення конкурентних переваг
Онікієнко В. В., Ємельяненко Л. М., Терон І. В. [22]	2006	Це безперервний процес, що включає якісні трансформації у виробничій структурі або соціальній сфері, що виникають через розробку, впровадження та поширення нових знань, машин і технологій
Підкамінний І. М., Ціпуринда В. С. [23]	2011	Процес злиття корпоративних цілей із індивідуальними прагненнями кожного члена команди, при цьому поліпшуючи внутрішні процеси та діяльність для досягнення спільних стратегічних задач
Погорелов Ю. С. [24]	2010	Процес досягнення економічного прогресу через інноваційний розвиток включає в себе постійне та систематичне впровадження нововведень, спрямованих на значне підвищення продуктивності в усіх галузях господарської діяльності
Покропивний С. Ф. [25]	2001	Метод економічного прогресу через інноваційний розвиток полягає в постійному та систематизованому впровадженні інновацій, спрямованих на суттєве підвищення ефективності в усіх сферах господарської діяльності
Прокопенко О. В. [26]	2011	Процес, що ґрунтується на кожній новій стадії досягнутого рівня науково-технічного прогресу та розвитку рівня мотивації для інноваційної діяльності
Рогоза М. Є., Вергал К. Ю. [27]	2011	Системне створення та реалізація дій, спрямованих на розробку, запровадження та подальше вдосконалення ділових процесів. Такий тип розвитку включає в себе механізм активації внутрішнього потенціалу організації, а також комплекс заходів для впровадження інновацій
Стадник В. В., Йохна М. А. [28]	2006	Метод економічного прогресу, який включає в себе постійне та систематизоване впровадження інновацій, що цілеспрямовано сприяють значному поліпшенню в усіх сферах господарської діяльності
Федулова І. В. [29]	2010	Удосконалення різних аспектів діяльності компанії шляхом інтеграції інновацій. Це спрямовано на зростання ефективності, підвищення конкурентоздатності та прибутковості, а також на розширення компанії, включно з виходом на нові ринки
Яненкова І. Г. [30]	2012	Це процес зміцнення конкурентних позицій компанії шляхом застосування інноваційних рішень

ВИСНОВКИ

У даній статті проведено аналіз теоретичного підґрунтя щодо визначення сутності поняття «інноваційний розвиток бізнес-структур». Дослідження показало, що це поняття може бути розглянуте з різних точок зору, що включають удосконалення бізнес-процесів, використання нових технологій та застосування системних рішень. Запропоноване власне визначення інноваційного розвитку бізнес-структур вказує на те, що це складний і комплексний процес, який включає в себе постійне вдосконалення бізнес-процесів з метою підвищення якості продукції, послуг і діяльності. Це досягається через активне використання новітніх технологій, розробку та впровадження нових продуктів і послуг, а також готовність адаптуватися до мінливих ринкових умов і потреб.

Перспективами подальшого розвитку у сфері інноваційного розвитку бізнес-структур є розробка теоретико-методологічного інструментарію для побудови стратегічних напрямів інноваційної діяльності. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Danyliv Kh., Serheiev O., Havryliak T. Features of Innovative Development of Small Entrepreneurship Structures in Foreign Countries and Its Use in Ukraine. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.94>
2. Drucker P. *Innovation and Entrepreneurship*. Routledge, 2015. 368 p.
3. Kogabayev T., Maziliaskus A. The definition and classification of innovation. *HOLISTICA – Journal of Business and Public Administration*. 2017. Vol. 8. No. 1. DOI: <https://doi.org/10.1515/hjbpa-2017-0005>

4. What is innovation. McKinsey & Company. 17.04.2022. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-innovation>
5. Schumpeter J. Theorie der Wirtschaftlichen Entwicklung. In: Backhaus, J. (eds) Joseph Alois Schumpeter. *The European Heritage in Economics and the Social Sciences*. Vol 1. Springer, Boston, MA. 2003. DOI: https://doi.org/10.1007/0-306-48082-4_2
6. Siauliai A. The Essence Of The Concept Of «Innovation» As An Economic Category And Economic Systems Management. *Electronic Scientific Journal*, 1979.
7. Urabe K., Child J., Kagono T., Gakkai N. K. Innovation and Management: International Comparison. Berlin, New York : Walter De Gruyter, 1988. 371 p.
8. Адаменко О. А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2010. № 35. С. 5–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npukht_2010_35_3
9. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник. 2-ге вид., доп. I перероб. Київ : КНЕУ, 2002. 624 с.
10. Бойчук Н. Я., Кот Т. Ю. Інноваційний розвиток та потенціал підприємств в Україні. // *Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи»* (м. Київ, 22 квітня 2021 р.). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 208–209. URL: <https://paperity.org/p/291848765/innovatsiini-rozvitok-ta-potentsial-pidpriemstv-v-ukrayini>
11. Волобуєв Г. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 3. С. 213–217. URL: <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/113981/30-Volobuyev.pdf?sequence=1>
12. Горбач Л. М., Кобук А. Л. Інноваційний розвиток у сучасному світі: основні підходи до вивчення. *Економіка і менеджмент 2017: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку*: зб. наук. пр. Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 23–24 березня 2017 р.): в 11 т. Дніпро, 2017. Т. 10. С. 20–22. URL: https://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/10_gorbach.htm
13. Егоров П. В., Шакура О. А. Синтез механизмов управления инновационным развитием промышленности Украины : монография. Донецк : ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2009. 168 с.
14. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком. Суми : Університетська книга, 2005. 324 с.
15. Ковальчук С. В. Концептуалізація маркетингової стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Логістика»*. 2014. № 811. С. 162–167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPL_2014_811_26
16. Кошлата М. М. Теоретичні засади управління інноваційним розвитком підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 6. Ч. 2. С. 210–212. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/120.pdf
17. Крамської Д. Ю. Формування стратегій інноваційного розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2011. Вип. 8: Технічний прогрес та ефективність виробництва. С. 161–172. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/da20884a-031b-4e3c-a038-17f0fe38a4dd/content>
18. Кузьминчук Н. В. Інноваційний розвиток як складова формування конкурентоспроможності промислового підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2014. Вип. 2. С. 11–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2014_2_4
19. Марченко О. І., Пусвіта В. О. Розвиток інноваційних бізнес-процесів на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 69. С. 99–103. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure69-17>
20. Семенченко Н. В., Мороз О. С. Формування системи показників для оцінювання інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2803>
21. Найдюк В. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 3. С. 251–263. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2013_3_251_263.pdf
22. Онікієнко В. В., Ємельяненко Л. М., Терон І. В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України : монографія. Київ : РВПС НАН України, 2006. 480 с.
23. Підкамінний І. М., Ціпуринда В. С. Системні фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2011. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=480>
24. Погорелов Ю. С. Оцінювання та моделювання розвитку підприємства : монографія. Луганськ : Глобус, 2010. 512 с.
25. Покропівний С. Ф. Економіка підприємства. Київ : КНЕУ, 2001. 528 с.
26. Прокопенко О. В. Мотиваційний механізм інноваційного розвитку: складові та стан його ринкової структури. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. № 1. С. 167–175. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011_1_167_175.pdf
27. Рогоза М. Є., Вергал К. Ю. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: моделі та механізми : монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. 136 с.
28. Стадник В. В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 464 с.
29. Федулова І. В. Синергетична еволюційна модель інноваційного розвитку підприємства. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2010. № 36. С. 114–118. URL: <https://dSPACE.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/098b0c23-ba2a-4bbf-83af-04b69578b27b/content>

30. Яненко І. Г. Організаційно-управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. 380 с.

REFERENCES

- Adamenko, O. A. "Kontseptualni zasady innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv" [Conceptual Principles of Innovative Development of Enterprises]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii*, no. 35 (2010): 5-10. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2010_35_3
- Andriichuk, V. H. *Ekonomika ahrarnykh pidpriemstv* [Economics of Agricultural Enterprises]. Kyiv: KNEU, 2002.
- Boichuk, N. Ya., and Kot, T. Yu. "Innovatsiinyi rozvytok ta potentsial pidpriemstv v Ukraini" [Innovative Development and Potential of Enterprises in Ukraine]. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektyvy* (2021): 208-209. <https://paperity.org/p/291848765/innovatsiinii-rozvitok-ta-potentsial-pidpriemstv-v-ukrayini>
- Danylikiv, Kh., Serheiev, O., and Havryliak, T. "Features of Innovative Development of Small Entrepreneurship Structures in Foreign Countries and Its Use in Ukraine". *Efektivna ekonomika*, no. 11 (2021). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.94>
- Drucker, P. *Innovation and Entrepreneurship*. Routledge, 2015.
- Fedulova, I. V. "Synerhetychna evoliutsiina model innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva" [Synergistic Evolutionary Model of Innovative Development of the Enterprise]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii*, no. 36 (2010): 114-118. <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/098b0c23-ba2a-4bbf-83af-04b69578b27b/content>
- Horbach, L. M., and Kobuk, A. L. "Innovatsiinyi rozvytok u suchasnomu sviti: osnovni pidkhody do vyvchenia" [Innovative Development in the Modern World: Main Approaches to Study]. *Ekonomika i menedzhment 2017: perspektyvy intehratsii ta innovatsiinoho rozvytku*, vol. 10 (2017): 20-22. https://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/10_gorbach.htm
- Illiashenko, S. M. *Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom* [Management of Innovative Development]. Sumy: Universytetska knyha, 2005.
- Kogabayev, T., and Maziliaskus, A. "The definition and classification of innovation". *HOLISTICA – Journal of Business and Public Administration*, vol. 8, no. 1 (2017). DOI: <https://doi.org/10.1515/hjbpa-2017-0005>
- Koshlata, M. M. "Teoretychni zasady upravlinnia innovatsiinym rozvytkom pidpriemstv" [Theoretical Principles of Management Innovative Development of Enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, iss. 6, part 2 (2014): 210-212. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/120.pdf
- Kovalchuk, S. V. "Kontseptualizatsiia marketynhovoii stratehii innovatsiinoho rozvytku promyslovykh pidpriemstv" [Conceptualization of the Marketing Strategy of Innovative Development of Industrial Enterprises]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriiia «Lohistyka»*, no. 811 (2014): 162-167. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUL-PL_2014_811_26
- Kramskoi, D. Yu. "Formuvannia stratehii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva" [Formation of Innovative Enterprise Development Strategies]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI»*, iss. 8 (2011): 161-172. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/da20884a-031b-4e3c-a038-17f0fe38a4dd/content>
- Kuzmynchuk, N. V. "Innovatsiinyi rozvytok yak skladova formuvannia konkurentospromozhnosti promyslovoho pidpriemstva: teoretychnyi aspekt" [Innovative Development as a Component of the Formation of Competitiveness of an Industrial Enterprise: Theoretical Aspect]. *Naukovyi visnyk Uzhorodskoho universytetu. Seriiia «Ekonomika»*, iss. 2 (2014): 11-16. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2014_2_4
- Marchenko, O. I., and Pusvita, V. O. "Rozvytok innovatsiinykh biznes-protsesiv na pidpriemstvi" [Development of Innovative Business Processes at the Enterprise]. *Infrastruktura rynku*, no. 69 (2022): 99-103. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-17>
- Naidiuk, V. S. "Sutnist ta peredumovy innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv" [The Nature and Preconditions of Enterprises' Innovative Development]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, no. 3 (2013): 251-263. https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2013_3_251_263.pdf
- Onikiienko, V. V., Yemelianenko, L. M., and Teron, I. V. *Innovatsiina paradyhma sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [Innovative Paradigm of Socio-economic Development of Ukraine]. Kyiv: RVPS NAN Ukrainy, 2006.
- Pidkaminnyi, I. M., and Tsiurynda, V. S. "Systemni faktory vplyvu na innovatsiinyi rozvytok pidpriemstva" [System Factors Influencing the Innovative Development of the Enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no. 3 (2011). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=480>
- Pohorelov, Yu. S. *Otsiniuvannia ta modeliuvannia rozvytku pidpriemstva* [Assessment and Modeling of Enterprise Development]. Luhansk: Hlobus, 2010.
- Pokropyvnyi, S. F. *Ekonomika pidpriemstva* [Enterprise Economy]. Kyiv: KNEU, 2001.
- Prokopenko, O. V. "Motyvatsiinyi mekhanizm innovatsiinoho rozvytku: skladovi ta stan yoho rynkovoii struktury" [The Motivational Mechanism of Innovative Development: Components and the Condition of its Market Structure]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, no. 1 (2011): 167-175. https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011_1_167_175.pdf

Rohoza, M. Ye., and Verhal, K. Yu. *Stratehichniy innovatsiyniy rozvytok pidpriemstv: modeli ta mekhanizmy* [Strategic Innovative Development of Enterprises: Models and Mechanisms]. Poltava: RVV PUET, 2011.

Schumpeter, J. "Theorie der Wirtschaftlichen Entwicklung". In *The European Heritage in Economics and the Social Sciences*, vol. 1. Boston, MA: Springer, 2003.
DOI: https://doi.org/10.1007/0-306-48082-4_2

Semenchenko, N. V., and Moroz, O. S. "Formuvannia systemy pokaznykiv dlia otsiniuvannia innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva" [Formation the System of Major Primary Indicators of Enterprise's Innovative Development]. *Efektivna ekonomika*, no. 5 (2013). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2803>

Siauliai, A. "The Essence of the Concept of "Innovation" As an Economic Category and Economic Systems Management". *Electronic Scientific Journal* (1979).

Stadnyk, V. V., and Yokhna, M. A. *Innovatsiyniy menedzhment* [Innovation Management]. Kyiv: Akademvydav, 2006.

Urabe, K. et al. *Innovation and Management: International Comparison*. Berlin, New York: Walter De Gruyter, 1988.

Volobuiev, H. S. "Sutnist ta peredumovy innovatsiynoho rozvytku pidpriemstv" [The Essence and Prerequisites of Innovative Development of Enterprises]. *Ekonomichniy visnyk Donbasu*, no. 3 (2016): 213-217. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/113981/30-Volobuyev.pdf?sequence=1>(in

"What is innovation". *McKinsey & Company*. April 17, 2022. <https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-innovation>

Yanenkova, I. H. *Orhanizatsiino-upravlinskiy resursy innovatsiynoho rozvytku ekonomiky: metodolohiia ta praktyka* [Organizational and Managerial Resources of Innovative Economic Development: Methodology and Practice]. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU imeni Petra Mohyly, 2012.

Yegorov, P. V., and Shakura, O. A. *Sintez mekhanizmov upravleniya innovatsionnym rozvityem promyshlennosti Ukrainy* [Synthesis of Mechanisms for Managing Innovative Development of Industry in Ukraine]. Donetsk: OOO «Yugo-Vostok, LTD», 2009.

Науковий керівник – Ковтуненко К. В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного менеджменту та інновацій Національного університету «Одеська політехніка»

УДК 330.3+351
JEL: E61; H50; O32
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-81-90>

ДИНАМІЧНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

©2024 ОЛІСКЕВИЧ М. М., СТАСИШИН А. В., КРАВЧУК М. О.

УДК 330.3+351
JEL: E61; H50; O32

Оліскевич М. М., Сташишин А. В., Кравчук М. О. Динамічні сценарії розвитку інноваційної складової публічного управління

У статті досліджуються динамічні сценарії та особливості розвитку інноваційних технологій у публічному управлінні та адмініструванні. Акцентовано увагу на вивченні характеру розподілу ресурсів – як матеріальних, так і трудових, що спрямовуються на створення нових технологій і накопичення знань. Проаналізовано процес створення інноваційних технологій як один із видів знань, що створюються в секторі досліджень і розробок, використовуються всіма економічними агентами та є інноваційною складовою публічного управління. Метою статті є виявлення особливостей процесу акумулювання знань і створення нових технологій на основі системного аналізу процесу розробок інноваційних продуктів у секторі публічних послуг. Представлений у статті системно динамічний підхід, на відміну від наявних досліджень, виконано на основі емпіричного системного наукового аналізу, а також досвіду досліджень щодо ефективності організації роботи з урахуванням технологічних трендів. Проаналізовано вплив параметра, який характеризує еластичність швидкості розроблення нових технологій стосовно обсягу наявних знань у секторі досліджень, на динаміку розвитку інноваційної складової публічного управління. Проведено дослідження трьох різних сценаріїв, і визначено, за яких умов є можливим довгостроковий стабільний розвиток і зростання. Ефективність результатів публічного управління часто проявляється лише в довгостроковій перспективі. Системно динамічний підхід до дослідження інноваційної складової надання публічних послуг дає змогу визначити ключові компоненти, що відіграють центральну роль у виконанні функцій публічного управління. Становлення та розвиток сектора інновацій та створення нових технологій, державна політика його підтримки та співпраці є необхідними та важливими в умовах складних реалій сьогодення. І хоча розробки в секторі наукових досліджень не є єдиним джерелом технологічних змін, однак вони є одним із головних джерел інновацій і основним центром створення нових інноваційних продуктів і процесів, що використовуються в публічному адмініструванні та більшості галузей економіки.
Ключові слова: публічне управління, інновації, інновації в публічному управлінні, сценарії розвитку, сектор досліджень та інновацій.
Рис.: 8. **Формул:** 5. **Бібл.:** 18.

Оліскевич Маркіян Мирославович – аспірант кафедри економіки та публічного управління, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: olisk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5465-880X>